

ผลของโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองของ กลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวาน อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี

Effect of Empowering Program for Self-protection Behavior in People at Risk of Diabetes Nong Yai district, Chonburi Province

ยุวดี รอดจากภัย* สมพล กิตติเรืองเกียรติ** ประสิทธิ์ กมลพรมงคล***

*คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**สำนักงานสาธารณสุขอำเภอหนองใหญ่ อ.หนองใหญ่ จ.ชลบุรี

***โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านห้างสูง ต.ห้างสูง อ.หนองใหญ่ จ.ชลบุรี

Yuvadee Rodjarkpai*, Sompol Kittilernkrait, Prasit Kamonpornmongkol*****

*Faculty of Public Health, Burapha University

**Nong Yai District Health Office, Nong Yai district, Chonburi province

***Hangsung Tambol Health Promotion Hospital, Nong Yai district, Chonburi Province

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้พลังอำนาจของตนเอง ความรู้สึกที่มีคุณค่าของตนเองและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคเบาหวานของกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานโดยนำแนวคิดของกิบสันมาดำเนินการ กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวาน จำนวน 66 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 33 คน และกลุ่มควบคุม 33 คน โดยกลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเวลา 4 สัปดาห์ วัดผลก่อนและหลังการทดลองโดยใช้แบบสอบถาม การรับรู้พลังอำนาจของตนเองในการป้องกันโรคเบาหวาน แบบประเมินความรู้สึกมีคุณค่าของตนเองของกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวาน และแบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคเบาหวาน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Independent Sample t-test ผลการวิจัยโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจมีผลทำให้กลุ่มทดลองมีการรับรู้พลังอำนาจของตนเองในการป้องกันโรคเบาหวาน ความรู้สึกมีคุณค่าของตนเองและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคเบาหวานเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ <0.05 ข้อเสนอแนะจากการวิจัยโปรแกรมนี้สามารถนำไปใช้ในการป้องกันโรคเบาหวานในกลุ่มเสี่ยงได้

คำสำคัญ : โปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจ กลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวาน

Abstract :

The purpose of the study was aimed to compare perceived empowerment, self-efficacy, and self-protection behaviors in people at risk of diabetes. The researcher developed an empowering program based on Gibson's concept. The study subjects included 66 people at risk of diabetes, in which 33 subjects were in the experimental group and the rest was assigned as the control group. The experimental group participated in a four-weeks empowering program. Pre and post tests were administered to the participants. Data collected included perceived empowerment, self-efficacy and self-protection behavior. Data were analyzed using mean, standard deviation and Independent Sample t-test. The results of the study showed that perceived empowerment, self-efficacy and self-protection behavior of the experimental group were better than the control group ($p < 0.05$). This program can be used to prevent diabetes in population at risk.

Keywords: Empowering program, People at risk of diabetes

บทนำ

สถานการณ์โรคเบาหวานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเกือบทุกประเทศทั่วโลกในปี พ.ศ.2543 ประเทศไทยมีผู้ป่วยโรคเบาหวานประมาณ 1.5 ล้านคนและคาดว่าในปี พ.ศ.2573 จะมีผู้ป่วยเบาหวานเพิ่มขึ้นเป็น 2.7 ล้านคน โรคเบาหวานมากกว่าร้อยละ 90 ในประเทศไทยเป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 โรคเบาหวานชนิดที่ 2 เดิมเรียกว่าโรคเบาหวานชนิดไม่พึ่งอินซูลินเป็นโรคเบาหวานชนิดที่เกิดจากร่างกายมีภาวะดื้ออินซูลินและมีการหลั่งอินซูลินจากตับอ่อนลดลงไม่เพียงพอกับความต้องการของร่างกาย (World Health Organization, 1998)¹ ทำให้ระดับน้ำตาลในเลือดสูง และพบใน

วัยกลางคน และพบว่ามี ความชุกมากขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น²

สถานการณ์ในจังหวัดชลบุรีช่วงปี พ.ศ. 2550-2552 พบว่าอัตราผู้ป่วยในด้วยโรคเบาหวาน 510.98, 587.96 และ 897.00 ต่อประชากร 100,000 คน ตามลำดับ³ และจากการตรวจคัดกรองโรคเบาหวานในประชาชนที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป ในอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ในปี พ.ศ. 2551-2553 พบว่าอัตราผู้ป่วยด้วยโรคเบาหวาน 875, 960 และ 1,085 ต่อประชากร 100,000 คน ตามลำดับและอัตราความเสี่ยงต่อโรคเบาหวาน 425, 660 และ 750 ต่อประชากร 100,000 คน ตามลำดับ ซึ่งอัตราเสี่ยงต่อโรคเบาหวานมีอัตรา

เพิ่มขึ้นทุกปี⁴ โรคเบาหวานจะทำให้เกิดโรคหลอดเลือดหัวใจมากกว่าคนปกติ 2-4 เท่า อัมพาต 5 เท่า และมีผู้ป่วยเบาหวานที่สู่อายุมากกว่า 50% เสียชีวิตจากโรคหลอดเลือดหัวใจและสมอง ทำให้เกิดความสูญเสียทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างมหาศาล ปีละไม่ต่ำกว่า 13,000 ล้านบาท⁵ เบาหวานเป็นโรคที่สามารถป้องกันไม่ให้เกิดภาวะแทรกซ้อนได้ด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพด้านการบริโภคอาหาร การออกกำลังกาย และในกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพมีหลากหลายวิธีการแต่การเสริมสร้างพลังอำนาจของกิบสัน⁶ มีกระบวนการซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีการทำงานร่วมกัน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้ การค้นพบสถานการณ์จริง การสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ การตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติที่เหมาะสม และการคงไว้ซึ่งการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจในการดูแลกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานเพื่อป้องกันกลุ่มเสี่ยงไม่ให้ป่วยด้วยโรคเบาหวาน โดยดำเนินการโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองของกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานซึ่งจะนำผลไปสู่การมีสุขภาพที่ดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้พลังอำนาจของตนเองในการป้องกันโรคเบาหวาน ระยะก่อนทดลอง หลังทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้สึกรู้สึกที่มีคุณค่าของตนเองในการป้องกันโรคเบาหวาน ระยะก่อนทดลอง หลังทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคเบาหวาน ระยะก่อนทดลอง หลังทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานโดยมีอายุ 40 ปีขึ้นไป มี FPG (Fasting Venous Plasma Glucose) อยู่ระหว่าง 110-125 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร เลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่กำหนด 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง ได้แก่ กลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวาน อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ที่เข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจจำนวน 33 คน และกลุ่มควบคุม ได้แก่กลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวาน อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจจำนวน 33 คน ซึ่งมีรูปแบบการวิจัยแบบศึกษาสองกลุ่ม วัด 2 ครั้ง คือ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยศึกษาระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2554 ถึงเดือนเมษายน พ.ศ.2555

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ โปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจต่อพฤติกรรมการป้องกัน

ตนเองของกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวาน และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ ข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามการรับรู้พลังอำนาจของตนเองในการป้องกันโรคเบาหวาน แบบประเมินความรู้สึกมีคุณค่าของตนเองของกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวาน และแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการป้องกันตนเองจากโรคเบาหวาน ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามากที่สุด จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความเที่ยงด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามการรับรู้พลังอำนาจของตนเองในการป้องกันโรคเบาหวาน เท่ากับ 0.79 ได้ค่าความเที่ยงของแบบประเมินความรู้สึกมีคุณค่าของตนเองของกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานเท่ากับ 0.76 และได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการป้องกันตนเองจากโรคเบาหวาน เท่ากับ 0.83

การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยต่อประสานงานกับสำนักงานสาธารณสุขอำเภอหนองใหญ่ และผู้อำนวยการโรงพยาบาลหนองใหญ่ เพื่อขออนุญาตและอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม และเก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มควบคุมผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและนัดหมายเวลาเพื่อพบครั้งที่ 2 หลังเสร็จสิ้นการทดลอง 8 สัปดาห์ สำหรับกลุ่มทดลอง

ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตามโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันตนเองของกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม 4 ครั้ง กิจกรรมครั้งที่ 1 เป็นกิจกรรมการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวาน ใช้เวลา 20 นาที กิจกรรมครั้งที่ 2 เป็นกิจกรรมการค้นพบสถานการณ์จริงและการสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ ใช้เวลา 1.30 ชั่วโมง กิจกรรมครั้งที่ 3 เป็นกิจกรรมการตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสม ใช้เวลา 1.30 ชั่วโมง กิจกรรมครั้งที่ 4 เป็นกิจกรรมการคงไว้ซึ่งการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ใช้เวลา 1.30 ชั่วโมง หลังเสร็จสิ้นขั้นตอนโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันตนเองของกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวาน 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามชุดเดิมเก็บข้อมูลอีกครั้งทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแบบ Independent Sample t-test

การวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยบูรพา เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2554

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 50-59 ปี

สถานภาพสมรสคู่และระดับการศึกษาอยู่ในระดับ
ประถมศึกษา ควบคุม หลังการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองมีการรับรู้
พลังอำนาจของตนเองในการป้องกันโรคเบาหวาน
ด้านการรับรู้พลังอำนาจของตนเองในการ
เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)
ป้องกันโรคเบาหวานระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่ม (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้พลังอำนาจของตนเองในการป้องกันโรคเบาหวาน
ของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

การรับรู้พลังอำนาจ ของตนเอง	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		df	t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD			
กลุ่มทดลอง	31.55	2.48	41.33	2.86	64	17.89	0.000
กลุ่มควบคุม	30.73	1.97	30.36	2.06			

ด้านความรู้สึกมีคุณค่าของตนเองในการ
ป้องกันโรคเบาหวาน ระหว่างกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุม หลังการทดลองพบว่ากลุ่มทดลอง
มีความรู้สึกมีคุณค่าของตนเองในการป้องกัน
โรคเบาหวานเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($p < 0.001$) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่างก่อน
การทดลอง และหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ความรู้สึกมีคุณค่า ในตนเอง	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		df	t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD			
กลุ่มทดลอง	32.36	3.21	42.48	2.71	64	17.12	0.000
กลุ่มควบคุม	31.67	3.07	32.00	2.25			

ด้านพฤติกรรมการป้องกันตนเองจาก
โรคเบาหวาน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่ม
ควบคุม หลังการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองมี
พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคเบาหวาน
เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)
(ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการป้องกันโรคเบาหวานของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

พฤติกรรมการป้องกัน โรคเบาหวาน	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		df	t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD			
กลุ่มทดลอง	22.27	1.64	27.18	1.35	64	12.91	0.000
กลุ่มควบคุม	22.69	1.86	22.21	1.74			

อภิปรายผล

การเสริมสร้างพลังอำนาจ ภายหลังการทดลองกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวาน กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจมีการรับรู้พลังอำนาจของตนเองในการป้องกันโรคเบาหวานเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม สามารถอธิบายได้ว่าโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจได้นำแนวคิดของกิบสันซึ่งมี 4 ขั้นตอน คือ การค้นพบสถานการณ์จริง การสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ การตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติที่เหมาะสม และการคงไว้ซึ่งการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานได้พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ ความคิดเห็นและแก้ปัญหาร่วมกัน ทำให้เกิดการรับรู้พลังอำนาจของตนเองเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนิภาพรณ อธิคมานนท์⁷ ที่ศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมสุขภาพ สำหรับผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ อำเภอบางปะหัน ตามแนวคิดของกิบสัน มีผลทำให้การรับรู้พลังอำนาจสูงขึ้น

ความรู้สึกมีคุณค่าของตนเองในการ

ป้องกันโรคเบาหวาน ภายหลังการทดลองกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวาน กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจ มีความรู้สึกมีคุณค่าของตนเอง ในการป้องกันโรคเบาหวานเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรม เสริมสร้างพลังอำนาจสามารถอธิบายได้ว่า การสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ การให้อาสาพร้อมแสดงความคิดเห็นจนสามารถรู้ข้อดีหรือจุดบกพร่องของตนเอง พยายามปรับปรุงแก้ไข เลือกวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมจนทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดกำลังใจและเกิดความรู้สึกมีคุณค่าของตนเองเพิ่มขึ้น ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ศศิริธัญจ์ ไพรเขียว⁸ ที่ศึกษาผลของโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจที่บ้านต่อการรับรู้ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และความสามารถในการจัดการกับสถานการณ์การเจ็บป่วยของผู้สูงอายุ โรคเบาหวานชนิดที่ 2 และครอบครัว พบว่า การรับรู้ความรู้สึกที่มีคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ โรคเบาหวานชนิดที่ 2 เพิ่มขึ้น

พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคเบาหวาน

ภายหลังการทดลองกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวาน กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจ มีพฤติกรรมป้องกันตนเองจากโรคเบาหวานเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจ สามารถอธิบายได้ว่า การจัดกิจกรรมให้กลุ่มทดลองได้เรียนรู้ สร้างทักษะการเลือกรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย และการจัดการอารมณ์ และมีการตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติ ทำให้กลุ่มเสี่ยงมีส่วนร่วมในการประเมินผลและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ยังปฏิบัติไม่ถูกต้อง รวมทั้งมีการให้แรงเสริมทางบวก โดยกล่าวชมเชย ทำให้กลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานมีพฤติกรรมป้องกันตนเองจากโรคเบาหวานเพิ่มขึ้น ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ อรพิน เทิดอุดมธรรม⁹ ที่ศึกษาผลของโปรแกรมสร้างเสริมพลังอำนาจต่อพฤติกรรมป้องกันภาวะแทรกซ้อนในผู้สูงอายุที่มีโรคความดันโลหิตสูงที่ไม่ทราบสาเหตุ พบว่าพฤติกรรมป้องกันภาวะแทรกซ้อนเพิ่มขึ้น

จากการศึกษาครั้งนี้ กิจกรรมการค้นพบสถานการณ์จริง และการสะท้อนคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณ เป็นกิจกรรมที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างตนเองได้เป็นอย่างดีและร่วมหาแนวทางแก้ไขปัญหาของตนเอง และกิจกรรมการตัดสินใจเลือกวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสม ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีกำลังใจในการปฏิบัติตน ซึ่งมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านของการรับรู้พลังอำนาจของตนเอง ความรู้สึกมีคุณค่าของตนเองและพฤติกรรม

การป้องกันตนเองจากโรคเบาหวานซึ่งสามารถนำแนวคิดของกิบสันไปดำเนินการในกลุ่มเสี่ยงโรคเรื้อรังอื่นๆ ได้

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานสาธารณสุขอำเภอหนองใหญ่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลหนองใหญ่และกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานที่เข้าร่วมโครงการทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

1. World Health Organization Implementing nation diabetes program. In Report of a WHO meeting. Unpublished:Manuscript. 1998
2. วิทยา ศรีตมา. การดูแลรักษาผู้ป่วยเบาหวาน (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย;2545.
3. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี. สถิติอัตราป่วยอัตราตายจังหวัดชลบุรี. ชลบุรี : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี; 2553.
4. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอหนองใหญ่. สรุปผลการตรวจคัดกรองสุขภาพในประชาชน อายุ 35 ปี ขึ้นไปในเขตพื้นที่อำเภอหนองใหญ่. ชลบุรี : สำนักงานสาธารณสุข อำเภอหนองใหญ่; 2553.
5. ชำนาญ ไชยศร. เบาหวาน มหันตภัยร้าย ออกกำลังกาย คุมอาหาร ช่วยได้ เส้นทาง

- สุขภาพ (ออนไลน์) (วันที่ค้นข้อมูล 5 ตุลาคม 2555) เข้าถึงได้จาก: <http://www.yourhealthyguide.com/article/ad-diabetes-exercise.html>
6. Gibson.CH. A study of empowerment in mother of chronically ill children. Unpublished doctoral dissertation, Boston College. Boston; 1993
 7. นิภาพรรณ อธิคมานนท์. ผลของโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุอำเภอบางปะหันจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยบูรพา; 2554.
 8. ศศิริญจ์ ไพโรเขียว. ผลของโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจที่บ้านต่อการรับรู้ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและความสามารถในการจัดการกับสถานการณ์การเจ็บป่วยของผู้สูงอายุโรคเบาหวานชนิดที่ 2 และครอบครัวศูนย์สุขภาพชุมชนโนนแดง นครราชสีมา (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย) มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2552.
 9. อรพิน เท็ดอุดมธรรม. ผลของโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจต่อพฤติกรรมป้องกันภาวะแทรกซ้อนในผู้สูงอายุที่มีโรคความดันโลหิตสูงที่ไม่ทราบสาเหตุ; 2550.